

Αναφορικές προτάσεις

- **Εισάγονται** με τις αναφορικές αντωνυμίες: οποίος, -α, -ο, όποιος, -α, -ο, όσος, -η, -ο, οποιοσδήποτε, οποιαδήποτε, οποιοδήποτε, ό,τι, που κ.τ.λ. και τα αναφορικά επιρρήματα: όπου, όπως, όποτε, όσο, που, οπουδήποτε, οποτεδήποτε, καθώς (=όπως), σαν (=όπως) κ.λ.π.
- Ανάλογα με το συντακτικό τους ρόλο διακρίνονται σε **ονοματικές** και **επιρρηματικές**.
- Οι αναφορικές προτάσεις διακρίνονται σε **επιθετικές** και **ελεύθερες**.

Α. επιθετικές αναφορικές προτάσεις

1. **εισάγονται** με τις αναφορικές αντωνυμίες : ο οποίος, η οποία, το οποίο, που
2. **χρησιμοποιούνται**: για να προσδιορίζουν κάποιον ονοματικό όρο (ισοδυναμούν με επιθετικό προσδιορισμό) και:
 - α. βοηθάνε στη διάκριση και τον ακριβή προσδιορισμό του γιατί περιέχουν μια πληροφορία που θεωρείται απαραίτητη (δε χωρίζονται με κόμμα) = προσδιοριστικές
πχ. Πέταξε τα ροδάκινα που είχαν σαπίσει. (είχαν σαπίσει μερικά)
 - β. απλά προσθέτουν μια ακόμη πληροφορία σχετικά με το ουσιαστικό (χωρίζονται με κόμμα)= παραθετικές
πχ. Πέταξε τα ροδάκινα, που είχαν σαπίσει. (είχαν σαπίσει όλα)
3. είναι ονοματικές προτάσεις και συνήθως συντακτικά λειτουργούν ως ονοματικοί προσδιορισμοί:
Πέταξα τα φρούτα που είχαν χαλάσει. → τα χαλασμένα = επιθετικός προσδιορισμός
Συνάντησα το Γιώργο, που ήταν συμμαθητής μου. → το συμμαθητή μου= παράθεση

παρατήρηση:

- το αναφορικό «που» δεν τονίζεται
- το ερωτηματικό «πού» τονίζεται

Β. ελεύθερες αναφορικές προτάσεις

α. ονοματικές

1. **εισάγονται** με τις αναφορικές αντωνυμίες : όποιος,-α,-ο, όσος,-η,-ο, ό,τι, οποιοσδήποτε, κλπ.
2. **εξαρτώνται** συνήθως από ένα ρήμα
3. **χρησιμοποιούνται** κυρίως ως:
 - υποκείμενο: Όποιος πεινάει καρβέλια ονειρεύεται.
 - αντικείμενο: Η γυμνάστρια θα προπονήει όσους επέλεξε.
 - κατηγορούμενο: Θα γίνεις ό,τι ονειρεύεσαι.

Επίσης χρησιμοποιούνται ως **ομοιόπρωτοι** ή **ετερόπρωτοι ονοματικοί προσδιορισμοί**: Έδωσε τα ονόματα όσων πέτυχαν στο διαγωνισμό. = γενική προσδιοριστική

β. επιρρηματικές

1. **εισάγονται** με τα αναφορικά επιρρήματα : όπου, όπως, όποτε, όσο, κλπ
2. **εξαρτώνται** από ένα ρήμα και εκφράζουν διάφορες **επιρρηματικές σημασίες** (ισοδυναμούν με επιρρηματικό προσδιορισμό) π.χ.
 - Θα έρχεστε όποτε σας φωνάξω. χρόνος
 - Θα μιλάω όπως μου αρέσει. τρόπος
 - Πάμε όπου θέλεις. τόπος
 - Πλήρωσε όσο θέλεις. ποσό
 - Έτρεχε όπως ο λαγός. παρομοίωση
 - Θα δεχτώ μόνο όπως σου είπα. συμφωνία

παρατηρήσεις

- αναφορικό «ό,τι» (με κόμμα)
- ειδικό «ότι» (χωρίς κόμμα)
 1. για να βρούμε το **συντακτικό ρόλο της αναφορικής πρότασης** το εξετάζουμε σε σχέση με το ρήμα της πρότασης από την οποία εξαρτάται
πχ Όποιος τελειώσει το διαγώνισμα να φύγει. (υποκείμενο)
 2. Για να βρούμε το **συντακτικό ρόλο της αναφορικής αντωνυμίας** το εξετάζουμε σε σχέση με το ρήμα της δευτερεύουσας αναφορικής πρότασης
πχ. Πετάξαμε τα ροδάκινα τα οποία είχαν σαπίσει. (τα οποία = υποκείμενο)